

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Lennart Olsson
0521-605456
lennart.olsson@o.lst.se

2007-11-16

Dnr
511-12460-2006

Sida
1(14)

Skötselplan för naturreservatet Strömmarna i Munkedals kommun

g:\naturvård\intern\områdesskydd\pågående reservat, objekt\strömmarna\slutversioner\skötselplan.doc

Postadress:

Besöksadress:
Drottningatan 2

Telefon/Fax:
0521-605000 (växel)
(fax)

Webbadress:
www.o.lst.se

E-post:
natur@o.lst.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Syfte	3
2. Beskrivning av området.....	3
2.1 Uppgifter om naturreservatet.....	3
2.2 Topografi och läge.....	4
2.3 Geologi och hydrologi.....	4
2.4 Markanvändning.....	4
2.5 Kulturhistoriska bevarandevärden.....	4
2.6 Vegetation, flora och fauna	5
2.7 Friluftsliv	7
2.8 Bebyggelse och anläggningar.....	7
3 Mark och vegetationsvård.....	9
3.1 Övergripande mål	9
3.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	9
3.3 Beskrivning av skötselområden.....	9
4 Friluftsliv.....	12
4.1 Övergripande mål	12
4.2 Information och anläggningar	13
5 Gränsmarkering.....	13
6 Uppföljning	13
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder	13
6.2 Uppföljning av bevarandemål	14
6.3 Revidering av skötselplanen.....	14
7 Sammanfattning av planerad förvaltning.....	14
8 Referenser	14

BILAGOR

bilaga 3a Skötselplanekarta med beskrivning av stigsystem, informationstavlor och rastplats 1:10 000

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara äldre naturskogsartade barr- och blandskogar
- Bevara biologiskt intressanta löv- och blandskogar i sydbranter, bäckraviner och på före detta odlingsmark.
- Utveckla av skogsbruket påverkade delar till lövrika miljöer med rik tillgång till död ved.
- Bevara landskapsbild och naturmiljö i ett område av stor betydelse för det rörliga friluftslivet
- Skydda och bevara ett område av stor betydelse för fågellivet

Syftet skall tryggas genom att:

- Lövskogar och äldre barrdominerade skogar lämnas orörda
- Ytterligare lövskogar och blandskogar får utvecklas i områden som idag är påverkade av skogsbruk
- Avverkade områden sköts med naturvårdsinriktning för att därefter lämnas till fri utveckling
- Branter, raviner, strandzoner och andra miljöer av betydelse för skyddsvärda fågelarter bevaras orörda
- Anläggningar för det rörliga friluftslivet underhålls och utvecklas med hänsyn till naturvärdena i området.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Strömmarnas naturreservat
Objektnummer:	DOSID 1013246
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Munkedal
Socken/församling:	Valbo Ryr/Munkedal
Naturgeografisk region:	Dalslands kuperade skogslandskap
Lägesbeskrivning:	Området är beläget ett par km NO om Munkedals tätort
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Areal:	Totalt: 132 ha

Markslag	Areal, ha	Övrigt
Skog (inkl impediment)	102	Varav barrskog 73 ha, lövskog 14 ha, blandskog 13 ha, sumpskog 2 ha, hygge 1 ha
Myr	4	
Sjö	26	

2.2 Topografi och läge

Området är beläget cirka tre kilometer NO om Munkedals tätort. Den centrala delen utgörs av en öst västlig sprickdal där Munkedalsälven rinner fram mellan Viksjön och Vassbotten. Bergssidorna är mycket branta särskilt i den västra delen där höjderna når 145 m.ö.h.. Här och var är de branta bergssidorna uppbrutna i dalstråk som når ned mot stränderna.

Väster om Kikerudsbäckens utlopp i Munkedalsälven finns flera områden med jättegrytor och andra glacifluviala bildningar i berget. Jättegrytorna kallas för "Fingals grottor" och består av 0,5-2 m djupa ursvarvningar i berget. Några är väl synliga från den stig som löper genom området.

2.3 Geologi och hydrologi

Berggrunden består av gnejs och längst i öster mot Viksjön av gnejsgranit. Mindre grönstensinslag finns norr om älven liksom några smärre skalgrus-avlagringar. Genom reservatet löper Munkedalsälven som är ett biflöde till Örekilsälven. Munkedalsälvens avrinningsområde omfattar vid utloppet av Vassbotten 580 km² och avvattnar Kroppefjäll och områdena väster om. Medelvattenföringen i älven är ca 10 m³/s. Älven är reglerad sedan slutet av 1800-talet.

2.4 Markanvändning

Den nedre delen av Munkedalsälven har tidigare varit en flottled. Flottning av timmer från skogarna kring Viksjön ned till Munkedals bruk pågick från slutet av 1800-talet fram till 1966. Avverkning i form av plockhuggning har säkert skett i hela området under 1800 och 1900-talet. Under senare tid har också större kalavverkningar genomförts, främst söder om älven. Några av dessa når ända ned mot älven. Den östra delen av reservatet, norr om älven, har delvis påverkats av utmarksbete och bär fortfarande spår av detta. Under senare år har ett modernt skogsbruk varit den huvudsakliga markanvändningen, men nyckelbiotoperna och stora delar norr om älven har ännu inte utsatts för några omfattande skogliga ingrepp.

Längst i öster finns en mindre stuga, Modalen, som utnyttjas av Friluftsförbundet och som raststuga för vandrare på Bohusleden.

2.5 Kulturhistoriska bevarandevärden

I området finns spår av odlingsmark och torplämningar. I den östra delen, vid Kikerudsbäcken låg tidigare torpet Kåvane med ett flertal mindre åkrar och inägomarker. Här finns fortfarande lämningar i form av husgrunder men inägorna är nu till stor del igenväxta. Kring odlingsmarken har här bedrivits ett utmarksbete och skogarna hyser än idag mycket en och en del öppnare ljungbeväxta partier. Nere vid bäckfåran ligger en mindre kvarnruin som enligt uppgift tidigare varit en vadmalsstamp.

I den östra delen av reservatet norr om Munkedalsälven finns enligt fornminnesregistret också lämningar efter några stenåldersbosättningar (RAÄ-

nr: Foss 329:1 Foss 365:1 Foss 366:1). Förutom lämningar efter stenåldersboplatser finns här enstensättning.

2.6 Vegetation, flora och fauna

Vegetationen utefter sprickdalen utgörs av barrdominerad skog. I sänkor med moränavlagringar dominerar granen medan omgivande höjder karaktäriseras av hållmarkstallskogar. I den skuggiga nordsluttningen söder om älven dominerar en mossrik granskog. Fler avverkningar har gjorts här under senare tid varför den kvarvarande skogridån ställvis är smal. På några platser når ungskog och mindre hyggesytter in i reservatet. Barrskogen på denna sida älven är rätt olikåldrig och hyser olika träddimensioner, men genomsnittsåldern har uppskattats till ca 90 år. Det rör sig nästan uteslutande om mossrika granskogar med inslag av äldre träd, ibland klädda med gammelgranlav. Lövandelen är mycket låg och lokalklimatet skuggigt och fuktigt. Längs nordsluttning ned mot älven finns i orörda partier en rik mossflora med bl a en rad "oceaniska mossor" som vågig sidenmossa, västlig hakmossa, kantvitmossa och stor revmossa.

Större områden med äldre, obrukad barrdominerad skog finns norr om älven. Skogarna är här i huvudsak spontansådda och har i större delen av området nått en ålder av över hundra år. Det största avsnittet barrdominerad skog finns söder om Store mosse. Naturvärdena är här knutna mer till den karga barrskogsmiljön och dess betydelse för bland annat fågellivet. I området finns en tjäderlekplats. Arter som järpe och tretåig hackspett är observerade vid flera tillfällen. Skogsmarkerna kring Munkedalälvens dalgång har också betydelse som buffertzoon för kärnområdet varför de få begränsade arealer med äldre skog som finns här bör bevaras. De viktigaste av dessa ingår därför i reservatet.

I sydbranten och i fuktigare partier finns inslag av löv. Lövinslaget är ofta begränsat till själva branterna och rasmarker nedanför branten. På höjdrygarna tar magra hållmarker och hållmarkstallskogar vid och i moräntäckta sluttningar dominerar vanligen granen. I branterna finns exempelvis ek, lönn, lind och hassel. På lite magrare mark tar aspen över. Många träd är senvuxna, och inslaget av hålträd och död ved är stort. Marken är ställvis något rikare och då uppträder arter som blåsippa, vispstarr, sandviol och vätteros.

På klippväggarna växer bl a gaffel-, svart- och stenbräken. Även den sällsynta murrutan är noterad från sydbranten. Sydsluttningen har större lövinslag och har en rikare kärlväxtflora än den skuggiga nordsluttningen. Intressanta partier finns bl a i talusbranterna i närheten av den västra gångbron. Här växer bl a blåsippa, vätteros, springkorn och glansnäva. Bland epifytfloran finns ett stort antal signalarter uppgivna, exempelvis stuplav *Nephroma bellum* och flera andra njurlavar (*Nephroma spp.*)

Lövdominerade skogar finns framför allt i bäckmiljöer och på f.d kulturmarker, dels vid Kikerudsbäcken som rinner från Kikerudssjön i norr och dels vid östra Hultebäcken. En del lövskog, framför allt klibbal och gråal finns också längs stränderna. Strandskogarna har dock beskattats hårt av bävern. Lövskogarna vid Kikerudsbäcken består bl.a. av ek, hassel, asp, alm och sälg på igenväxta kulturmarker. På fuktigare partier dominerar klibbal och ask. Lövskogarna här hyser ett betydande inslag av äldre grova träd, framför allt ek. I fältskiktet uppträder arter som vätteros, blåsippa och nässelklocka. I bottenskiktet märks flera signalarter, bl.a. fällmossa (*Antitrichia curtipendula*), platt fjädermossa (*Neckera complanata*) och Porellor (*Porella spp.*). Lövskogen som finns i den nedre delen av östra Hultebäcken och på andra igenväxande kulturmarker i östra delen av reservatet är yngre och inte av lika stort intresse för kryptogamfloran.

Stränderna är branta och består av morän eller klipphällar utom längst i SO där finsedimentstränder förekommer. Skogen når normalt ända ner mot strandlinjen där en smal vegetationszon karakteriseras av arter som vasstarr (*Carex acuta*), topplösa, kabbeleka, rörflen (*Phalaris arundinacea*) och mannagräs (*Glyceria fluitans*). På de tidvis översvämmade, flacka finsedimentstränderna längst i öster finns en högrötsvegetation med bl.a. grenrör (*Calamagrostis canescens*), älgört och videsnår (*Salix spp.*).

Sjön Vassbotten är reglerad vid utloppet och regleringsamplituden är drygt en meter. Den nuvarande vattenytan ligger över den ursprungliga. Vattendraget har bla använts som flottled men regleras nu med hänsyn till nedströms liggande kraftverk. Siktdjupet är dåligt vilket medför att mängden submers vegetation är mycket begränsad. Spridd flytbladsvegetation i form av enstaka individer av gul näckros och vattenpilört förekommer. I viken vid Kikerudsbäckens utlopp finns något rikare vegetation med ruggar av kolsäv, smalkaveldun, jättegroe och frodiga tuvor av vasstarr (*Carex acuta*).

Bland däggdjuren märks lo, bäver, rådjur och älg. Bävern har dock minskat i området. Även mink förekommer talrikt och stammen har sannolikt en hämmande effekt på häckfågelfaunan.

I de lövrika skogarna kring Kikerudsbäcken och i strandnära områden är fågellivet rikt. Bland lövskogsgynnade arter märks stjärtmes, nötväcka, nötkråka, entita och mindre hackspett som alla regelbundet häckar i området. Bland sångarna dominerar svarthätta och lövsångare, men även trädgårdsångare och grönsångare hörs regelbundet. Längs Kikerudsbäcken och Munkedalsälven ses försärla och strömstare regelbundet. Båda har häckat i området. Bland andra arter som är knutna till vattenområdena märks knipa, gräsand och storskrake.

De branta klippstupen i den nordvästra delen av reservatet erbjuder goda häckplatser för korp och andra skyddsvärda fågelarter.

Tabell 1. Inom naturreservatet förekommande naturtyper/vegetationstyper enligt VIC Natur och kompletterande fältbedömning.

Naturtyp/Vegetationstyp	Areal (ha)
Barrblandskogar av hedtyp	38
Tallskogar (huvudsakligen hållmarkstallskog)	34
Blandskog	13
Triviallövskog	8,8
Ådellövskog	5,3
Sumpskogar	3,2
Hygge, ungskog	1,2
Myrmark (fattigkärr och tallmosse)	4,6
Hållmarker	3,6
Fuktäng	1
Sötvatten lungflytande å/mesotrof sjö	26

2.7 Friluftsliv

Området har stor betydelse för det rörliga friluftslivet. En kanotled, den s.k. flottarleden passerar genom området. Leden går från sjön Vassbotten upp genom Munkedalsälven och vidare via Viksjön och Ellenösjön till Östersjön. Vid den södra älvstranden finns vindskydd och övernattningsplats för kanotister och vandrare. Den utnyttjas främst under vår och sommar.

Bohusleden passerar genom området. Vandringsleden som utgår från Strömstad och löper genom hela Bohuslän har här ett välbesökt avsnitt. Genom att vandringsleder finns längs båda sidor av älven och att de förbundits med två hängbroar finns det också goda möjlighet att gå rundturer i området.

2.8 Bebyggelse och anläggningar

I direkt anslutning till reservatets östra del ligger Modalen, som är en raststuga som bland annat utnyttjas vid vandringar längs Bohusleden. Två hängbroar möjliggör passage över Munkedalsälven. Dessutom finns två mindre broar över Kikerudsbäcken.

Tabell 2. Tabell över artförekomst av rödlistade, signalarter (S) och övriga skyddsvärda arter (Ö). Rödlistade arter (ArtDatabanken 2000): (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad; arter i habitatdirektivet och fågeldirektivet: (EU). SKS Skogsstyrelsen, GF GFKonsult. Då ingen källa anges kommer uppgifterna från Länsstyrelsen.

Art	Kategori	Kommentar	Källa
Däggdjur			
Lo (<i>Lynx lynx</i>)	VU/EU	Regelbunden	
Utter (<i>Lutra lutra</i>)	VU/EU	Spår observerade ¹	
Fåglar			
Berguv (<i>Bubo bubo</i>)	NT	Regelbunden	SKS
Entita (<i>Parus palustris</i>)	NT	Flera revir i området	
Pilgrimsfalk (<i>Falco peregrinus</i>)	VU	Häckar	
Nötkråka (<i>Nucifraga caryocatactes</i>) ²	NT	Häckar	
Mindre hackspett (<i>Dendrocopus minor</i>)	NT	Minst ett revir 2007	
Tretåig hackspett (<i>Picoides tridactylus</i>)	VU/EU	Flera observationer	SKS
Nattskär (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	VU	Hörs regelbundet	SKS
Kungsörn (<i>Aquila chrysaetos</i>)	NT	Tillfällig	
Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)	EU	Tjäderlekplats i området	SKS
Järpe (<i>Bonasa bonasia</i>)	EU	Har troligen häckat	SKS
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	EU	Regelbunden	
Fiskgjuse (<i>Pandion halietos</i>)	EU	Regelbunden . Har häckat	SKS
Mossor			
Fällmossa(<i>Antitrichia curtipendula</i>)	S	Tämligen allmän	SKS
Guldlockmossa(<i>Homalothecium sericeum</i>)	S	Tämligen allmän	GF
Platt fjädermossa (<i>Neckera complanata</i>)	S		SKS
Kantvitmossa (<i>Sphagnum quingefarium</i>)	S	Vanlig	
Stor revmossa (<i>Bazzania trilobata</i>)	S	Vanlig	
Lavar			
Gammelgranslav (<i>Lecanactis abietina</i>)	S	Allmän på gran S om älven	SKS
Kattfotslav (<i>Arthonia leucopella</i>)	S	Spridd i äldre bestånd	GF, SKS
Glansfläck (<i>Arthonia spadicea</i>)	S	Sporadiskt på klibbal	GF
Bylav (<i>Degelia plumbea</i>)	VU	Äldre uppgift	
Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>)	S	Två lokaler N om älven	GF, SKS
Porlav (<i>Pertusaria pertusa</i>)	S		
Traslav (<i>Leptogium lichenoides</i>)	S	I branten N om älven	
Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadium</i>)	S	Enst. I naturskogsartad skog	SKS
Stuplav (<i>Nephroma bellum</i>)	S	En lokal N om älven	SKS
Bårdlav (<i>Nephroma parile</i>)	S	S om älven, östra delen	SKS
Njurlavar (<i>Nephroma spp</i>)	S	Rasbrant i östra delen	GF, SKS
Korallav (<i>Sphaerophorus globosus</i>)	S		GF
Kärlväxter			
Trolldruva (<i>Actea spicata</i>)	S	Två lokaler	GF, SKS
Murruta (<i>Asplenium ruta-muraria</i>)	Ö	I branten längst i väst	SKS
Dvärghäxört (<i>Circaea alpina</i>)	S	N om älven längst i väst	SKS
Gullpudra (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>)	S	Bäck S om Eklunds myr	GF
Springkorn (<i>Impatiens noli-tangere</i>)	S	Rasbrant N om älven	GF
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S	Täml allmän sydbranten	
Vätters (<i>Lathraea squamaria</i>)	S	Flera lokaler i sydbranten	
Ormbär (<i>Paris quadrifolia</i>)	S	Några lokaler N om älven	
Lind (<i>Tilia cordata</i>)	S	Täml allmän sydbranten	
Svampar			
Rävticka (<i>Inonotus rheades</i>)	S	På asp i strandskogen	

¹ Gammal observation (70-talet)

² nominantrasen

3 Mark och vegetationsvård

3.1 Övergripande mål

Biologiska värden knutna till rasbranter lövskogar och äldre barr- och blandskogar skall bibehållas och utvecklas. Strukturer som död ved, gamla grova träd, rasbranter och strandzoner skall bevaras. Områden som idag är avverkningsytor eller ungskogar skall skötas så att lövrika blandskogar med rik tillgång till död ved utvecklas. På sikt skall endast underhållsåtgärder behöva ske i lövskogsmiljöerna för att hindra granen från att tränga in. Områdets värde för det rörliga friluftslivet skall bibehållas och utvecklas.

3.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Äldre barrskogar, blandskogar och branter skall normalt få utvecklas fritt. Försiktiga röjningar får ske runt lägerplatser, vid vandringsleder och broar samt på andra platser som bör hållas fria från döljande vegetation, exempelvis jättegrytor. Engångsinsatser kan göras i partier där återbeskogning av löv bör gynnas, som i stormfällida partier och i strandskogar som blivit hårt åtgångna av bäver och där granföryngringen är dominerande. I lövskogsområden och på f.d kulturmarker gynnas ädellövträd och äldre träd genom utgallring av inträngande unggran och ringbarkning, topphuggning av trivial-löv i närheten.

Områden i utkanten av reservatet som utgörs av mindre avverkningsytor eller planterade ungskogar skall som en engångsåtgärd naturvårdsgallras/röjas med syfte att gynna spontanföryngrad lövrik skog. Målsättningen på lång sikt är att etablera en lövrik blandskog i dessa områden. På avverkade ytor i nordslutningen och på magrare hällmarker förväntas en barrdominerad skog utvecklas. Detta kan huvudsakligen ske genom självgallring i bestånden när de uppnått en högre ålder. Om det bedöms nödvändigt för att åstadkomma en god tillgång på död ved så kan åtgärder i form av ringbarkning och topphuggning genomföras i dessa områden. Tillgången till död ved och lågor skall på sikt vara god.

Fornminnen, kvarnrester och andra kulturlämningar ska röjas fram och hållas fria från igenväxning.

3.2 Beskrivning av skötselområden

Skötselområde 1

Naturtyp/er: Strandzon och omgivande skogar, branter och klipp-hällar i strandslutningarna. I huvudsak äldre spontanföryngrad blandskog eller granskog med inslag av lövskogspartier, planterad granskog och mindre hygen.

Areal: 55 ha (exklusive vattenområdet)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av de centrala delarna av reservatet kring Munkedalsälvens "canyon". I nordsluttningen söder om älven finns en 10 – 200 m bred zon med förhållandevis artfattig granskog med senvuxna träd och flera signalarter. I sydsluttningen på norra sidan Munkedalsälven finns en mosaik av hållmarker, blandskogar, branter och rasmarker. Området domineras av en olikåldrig blandskog av främst gran, tall, asp, rönn och björk med inslag av ek, hassel och lind i branterna. I några avsnitt uppträder äldre senvuxna ekar och lindar med starkt förgrenad stam och med mulmbildning. Här finns ett stort antal signalarter, bl a grynig filtlav, platt fjädermossa, stuplav, dvärghäxört och trolldruva. Den sällsynta murrutan växer på flera lokaler. I den västra brantaste delen finns äldre träd av lind och ek och rikligt med död ved. I den östra delen finns partier med "rena lövskogar" (delområde b och c) på f.d. kulturmarker. Den östligaste delen (strandavsnittet vid Viksjön) karakteriseras av en något trivialare skog med stort inslag av hållmarker.

Stränderna är branta och strandvegetationen svagt utvecklad med undantag för området vid östra Hultebäcken (delområde a). Här finns en tidvids översvämmad f.d. sidvallsäng som långsamt växer igen med bland annat *Salix* spp.

Mindre avsnitt med planterade hyggesytor eller ungskogar finns mellan värdekärnan och reservatsgränsen. Dessa har rastrerats på skötselplanekartan.

Bevarandemål:

Barrskogar och blandskogar med riklig tillgång till äldre lövträd, döda träd och död ved.

Delområde, b och c: Lövskogar med rikt inslag av äldre träd, döda träd och död ved.

Hyggesmark: Lövrika blandskogar med riklig tillgång till död ved och döda träd.

Engångsåtgärder:

I större delen av området krävs inga åtgärder alls. Vid behov kan äldre ekar gynnas genom ringbarkning eller avverkning av skuggande gran och närstående triviallöv (gäller äldre ekar som växer på f.d. kulturmarker i östra delen av skötselområdet). I delområde

b och c ska inträngande gran röjas bort med syfte att skapa slutna lövdominerade skogar.

I områden som utgörs av igenväxande hyggesmark (rastrerade på skötselplanekartan) röjs unggran och vid behov triviallöv. Vid efterföljande gallring tas i första hand granen bort. Gallringen kan till viss del ske genom ringbarkning och topphuggning.

Underhållsåtgärder: Leder, rastplatser och jättegrytor får hållas fria från inträngande träd och buskar. Frihuggning av äldre, grova lövträd får ske vid behov. Rastplatser, strandområden och andra frekventerade delar bör städas vid behov.

Skötselområde 2

Naturtyp/er: Hedartad barrskog och hållmarkstallskog/hållmark med inslag av myrmarker.

Areal: 47 ha

Beskrivning: Höjdplatå med hedbarrskog och hållmarker. Området utgör en övergångszon mellan den äldre naturskogsliknande skogen i ravinen och det rationellt brukade skogslandskapet på höjderna norr om Munkedalsälven. Delområdet karakteriseras av tunna moränlager med hållmarker på åssträckningarna. Skogen på höjdyggarna utgörs av en gammal (100 – 120 år) talldominerad barrblandskog med ett sparsamt inslag av björk och asp. Här finns också flera nord sydgående raviner och dalsänkor med sumpskogar av gran, björk och tall. I området ingår också några mindre myrmarker och en del av Store mosse. Myrmarkerna domineras av mossevegetation med ris och tuvull samt stråk av fattigkärrsvegetation.

Bevarandemål: Äldre naturskogsliknande barrskog med lövinslag och god tillgång på döda träd och död ved. Opåverkade myrmarker.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Normalt inga

Skötselområde 3

- Naturtyp/er: Lövdominerade skogar med stort inslag av ädellövträd och äldre grova träd.
- Areal: 6 ha
- Beskrivning: Området kring Kikerudsbäckens dalgång utgörs till stor del av igenväxande hagmarker med bland annat ek, alm, ask och hassel samt aldominerade sumpskogar. I randområden och på bergshöjder finns inslag av asp och barrträd. Ställvis, framför allt i norra delen av området når planterade barrskogar ned i ravinen. Kikerudsbäcken består av ett par mindre vattenfall, forssträckor och mer lungflytande partier. Området utnyttjas mycket av det rörliga friluftslivet. Raststugan Modalen ligger i omedelbar anslutning till området och flera vandringsleder går igenom den lövdominerade bäckravinen. Lövskogarna är där det finns skalgrusinslag i marken rätt så artrika och hyser arter som blåsippa, nässelklocka och svinrot. Bland fåglarna märks nötkråka, mindre hackspett, stjärtmes och strömstare.
- Bevarandemål: Lövskogar dominerade av ädellövträd och med rikt inslag av äldre grova träd, död ved och döda träd.
- Engångsåtgärder: Äldre ädellövträd som hotas av beskuggning friställs genom ringbarkning av närstående träd eller en försiktig borthuggning av unggran. I ytterområdena där granskogen tenderar att tränga undan ädellövträden genomförs en uthuggning av skuggande gran. Röjning av inträngande unggran bör ske i områden där detta bedöms vara ett problem.
- Underhållsåtgärder: Röjning av inträngande gran kan ske vid behov. Städning av strandområden och frekventerade rastplatser genomförs årligen. Kvarnruiner och andra kulturlämningar av intresse får hållas fria från inträngande buskar och träd.

4 Friluftsliv

4.1 Övergripande mål

Områdets värde för det rörliga friluftslivet skall bibehållas och utvecklas. Friluftsliv som grundas på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet

och besökare ska kunna se och uppleva områdets naturvärden. Anlagda leder och rastplatser ska underlätta för friluftslivet utan att därigenom skada områdets naturvärden. Genom underhåll, förnyelse och utveckling av de befintliga anläggningarna för det rörliga friluftslivet skall möjligheterna att utnyttja området för rekreation och naturupplevelser förbättras.

4.2 Information och anläggningar

Engångsåtgärder:

Informationstavlor skall sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 3a. Tavlorna skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar och på ett enkelt sätt informera om anläggningar, vandringsleder och sevärdheter. De skall också innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. Befintliga vindskydd och toaletter vid lägerplatsen är slitna och behöver bytas ut mot nya anläggningar lokaliserade på samma plats. Spänger och trappor som är i dåligt skick byts ut eller repareras. Hängbroarna behöver ses över och bedömas närmare ur säkerhetssynpunkt. Sannolikt behöver broarna och anslutande spänger bytas ut.

Underhållsåtgärder: Vandringsleder, rastplats och andra anläggningar för det rörliga friluftslivet skall tillses regelbundet. Röjningar av inträngande sly eller ungskog på rastplatser ska ske vid behov. Hängbroarna bör besiktigas varje vår, varvid en bedömning av hållfasthet och skick ska göras. Om det bedöms nödvändigt från säkerhetssynpunkt skall broarna repareras eller förstärkas innan vandringssäsongen börjar.

Informationstavlor och anläggningar skall tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren. Fasta lägerplatser och andra strandnära områden som utnyttjas regelbundet som lägerplatser behöver tillses och städas regelbundet.

5 Gränsmarkering

Reservatets gräns ska utmärkas i fält. Gränsmarkeringar skall utföras enligt naturvårdsverkets anvisningar.

6 Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet ska dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen ska framgå:

- åtgärd,
- plats (skötselområde),
- kostnad,
- tidpunkt,
- utförare.

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs.

Uppföljning av bevarandemål genomförs vart 10:e år

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns. Länsstyrelsen ansvarar för att dokumentationen utförs och utvärderas.

7 Sammanfattning av planerad förvaltning

Staten har ett huvudansvar för förvaltningen av naturreservatet Strömmarna. Den praktiska förvaltningen genomförs i samarbete med Munkedals kommun.

Tabell 3. Prioritering av föreslagna skötselåtgärder och uppföljning
Intervall för genomförande och prioriteringsgrad på åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

Skötselåtgärd/uppföljning	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	2008	1
Informationsskyltar	2008	1
Förnyelse av broar, leder	2008	1
Förnyelse av vindskydd, rastplats	2009	2
Uppföljning av skötselåtgärd	Efter åtgärd	
Uppföljning av bevarandemål	2010 därefter vart 10:e år	

8 Referenser

- Cederberg, B., Löfroth, M. 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Gärdenfors, U., 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Naturvårdsverket. 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*.
- Skogsstyrelsen. 1995. *Instruktion för Datainsamling vid inventering av nyckelbiotoper*. Jönköping.
- Sjöstedt, O, Begil C 2006. *Naturvärden i området Strömmarna*. GF Konsult 2006-09-25.